

A 2024-es európai parlamenti választások közös tanulságai A választások utáni értékelés és a jövőbeli érdekérvényesítés alapjának kialakítása

A záró SEEEDS webinárium összefoglalója - 5. munkacsomag

1. A SEEEDS projekt összefoglalása

[Az európai választásokon való részvétel és a demokratikus társadalmak támogatása \(SEEEDS\) projektet](#) azzal a céllal indították, hogy az alulreprezentált csoportok, például a nők, a fiatalok, a mobilis uniós polgárok és más marginalizált közösségek részvételének és elkötelezettségének javítása révén erősítse a demokratikus folyamatot. Az Európai Bizottság (EK) Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programja (CERV) által finanszírozott projekt szorosabb kapcsolatot teremtett az aktív polgárok és az uniós döntéshozó szervek között, valamint igyekezett hozzájárulni a 2024-es európai parlamenti választások integritásának biztosításához.

A projekt legfontosabb eredményei közé tartozott a civil társadalmi szervezetek közötti transznacionális együttműködés előmozdítása, valamint az európai intézmények és szervek döntéshozóival együttműködve platformot biztosított a választójogokról és a választók mozgósításáról szóló tanácskozáshoz. Egy [webinárium-sorozat](#)ot követően a 2024-es EP-választásokról szóló (11 európai nyelven elérhető) [SEEEDS szakpolitikai dokumentumot](#) 2023. július 4-én [az EP-ben tartott magas szintű rendezvényen](#) mutatták be, amelyen az EP mind a négy nagy képviselőcsoportja részt vett, és amelyet az EP első alelnöke nyitott meg.

Az Election-Watch.EU által szervezett, [a polgárok közötti kapacitásépítéssel foglalkozó workshopon](#) 24 tagállamból érkeztek kapcsolattartók, és a 2024-es európai parlamenti választások előtt a választásokkal kapcsolatos legújabb fejleményekről szóló előadások mellett munkacsoportok megbeszélései és egy választási értékelő misszió gyakorlati előkészületei is helyet kaptak.

2. A 2024-es európai parlamenti választások közös tanulságai

A 2024. június 6-9-i európai parlamenti választások előtt a projektpartnerek [három választói oktatási webináriumot](#) szerveztek, amelyek középpontjában a mobilis uniós polgárok bevonásának fokozása, a nők választásokon való részvétele és a fiatalok szerepvállalásának erősítése állt. Az EP hivatalos kommunikációs partnereként az Election-Watch.EU összeállított 24 választ 24 kérdésre (Q&A) az EP-választásokkal kapcsolatban, hogy támogassa a széles körű, érdeklődő közönséget, de különösen a fiatal és először szavazó új generációt.

A SEEEDS projekt mellett az Election-Watch.EU választások előtti értékelő missziót végzett, és 2024 februárjában [jelentést](#) adott ki, amely [a 2019-es első EAM-jelentésre](#) épül. Továbbá az [Election-Watch.EU](#) elvégezte a második átfogó, civil társadalom által vezetett EAM-et, és valamennyi tagállamban értékelte az európai választások erősségeit és gyengeségeit. A [2024. évi EAM-jelentés](#) referenciadokumentumként szolgált a 2024. szeptember 24-i [SEEEDS tanulságokat tartalmazó webináriumhoz](#), és kiemeli a bevált gyakorlatokat és az előrelépés területeit, miközben meghatározza azokat a kulcsfontosságú kihívásokat, amelyek az egyenlőség, a

befogadás, az átláthatóság, az elszámoltathatóság, az integritás és az ellenálló képesség hat területén figyelmet igényelnek, valamint az európai választások javítására irányuló átfogó cél elérése érdekében.

[A SEEEDS utolsó, tanulságokat tartalmazó webinárium](#) (5. munkacsomag) a 2024-es választások általános sikerét értékelte, felhasználva mind a polgárok, mind a szakpolitikai szakértők meglátásait. Azzal a céllal, hogy megalapozzák a jövőbeli választási reformokat, az érdekvédelmi szakpolitikusok, az agytrösztök képviselői és a négy SEEEDS-projektpartner ismertették megállapításaikat, és megvitatták a bevált gyakorlatokat és a fejlesztésre szoruló területeket.

[Az Európai Partnerség a Demokráciáért](#) (EPD) a webináriumot egy interaktív felméréssel nyitotta meg, amelyen több mint 100 résztvevő vett részt. A válaszadók a választások pozitív hozadékaként a biztonságot, a részvételi arányt és az integritást emelték ki. A legtöbb válaszadó úgy vélte, hogy a közösségi média negatív vagy semleges hatással volt a választásokra. A résztvevők a 2029-es európai választások javításaként nagyobb átláthatóságot, a fiatalok erőteljesebb bevonását, nagyobb sokszínűséget és a transznacionális listák bevezetését szeretnék elérni.

A Election-Watch.EU 21 ajánlásából ötöt és 19 bevált gyakorlatot mutatott be a tagállamokban, és rávilágított a fennálló kihívásokra:

- 1) következtelen választói nyilvántartási rendszerek, különösen a mobil uniós polgárok számára, akiknek nehézséget okozott a regisztráció és a szavazás; kiemelve Lettország jó példáját, ahol elektronikus választói névjegyzék van, amely lehetővé teszi a választók számára, hogy bármely szavazóhelyiségben szavazhassanak.
- 2) erősebb jogi keretekre van szükség a választási megfigyeléshez, mivel csak kilenc tagállam rendelkezik mind a nemzetközi, mind a polgári választási megfigyelőkre vonatkozó jogi rendelkezésekkel; kiemelve Finnország jó példáját, amely akkreditációs eljárásaiban nem tesz különbséget a nemzetközi és a polgári választási megfigyelők között.
- 3) a 27 tagállam választási törvényei jelentősen eltérnek egymástól, és az esélyegyenlőséget biztosító jogalkotási reformok előmozdítása érdekében uniós és tagállami szinten is erőteljesebb együttműködésre van szükség; pozitív gyakorlatként említette Litvánia egységes szerkezetbe foglalt választási törvényét.
- 4) jelentős különbségek az alternatív szavazási módszerek elérhetőségében és az azok használatára vonatkozó követelményekben, négy tagállamban nem rendelkeznek a külföldről történő szavazásról; pozitív példaként említette a külföldön élő állampolgárok számára Görögországban bevezetett levélszavazást.
- 5) hiányzó uniós szintű iránymutatások a panaszokra és fellebbezésekre vonatkozóan, valamint a nemzeti rendszerektől függő hatékonyság, amelyek a szabályozás és a megközelítés tekintetében jelentősen eltérnek egymástól; Hollandia mint jó gyakorlat példájának kiemelése az e területen tervezett reformok tekintetében.

[A Democracy Reporting International](#) (DRI) a 2024-es választások során a közösségi média monitoring projektjeiből nyújtott betekintést, olyan platformokra összpontosítva, mint a Facebook, az Instagram és a TikTok. Az egyik legfontosabb megállapítás az volt, hogy az online diskurzusban a toxicitás szintje alacsony volt, de a toxikus tartalmak nagyobb elkötelezettséget generáltak. Míg a fiatalok a legtöbb politikai szereplő célközönségét jelentették, a szélsőjobboldali

pártok sikeresebbek voltak a fiatalabb szavazók közösségi médiában való bevonásában. A generatív mesterséges intelligencia használata a választási kampányokban megnőtt, és különösen a szélsőjobboldali pártok használták Németországban, Franciaországban és Olaszországban. Aggodalmak merültek fel a mesterséges intelligencia által generált tartalmak címkézésének átláthatóságának hiánya miatt, ami szigorúbb szabályozást követel.

[A Politikai Elszámoltathatóság Alapítvány](#), amely a [Demokratikus Választások Európai Platformjának](#) (EPDE) tagja, betekintést nyújtott a lengyelországi választások polgári megfigyelésébe, és elmagyarázta, hogyan befolyásolta a jogállamiságot, valamint a jogi és választási rendszereket a korábbi kormányzó Jog és Igazságosság Párt nyolcéves kormányzása. A civil társadalom számos erőfeszítést tett a választási törvény reformjának szorgalmazására, különösen a kampányok során az állami forrásokkal való visszaélésekkel kapcsolatban.

Az Európai Bizottság Jogérvényesülés és Fogyasztóvédelem Főigazgatóságának (DG JUST) képviselője kiemelte, hogy bár a választások megszervezése nemzeti hatáskörbe tartozik, az Európai Bizottság döntő szerepet játszik a választásokra való felkészülés támogatásában. Az olyan kezdeményezéseken keresztül, mint az [európai demokrácia cselekvési terv](#) és a [demokrácia védelmét célzó csomag](#), az EB lépéseket tett a demokratikus értékek védelme és a választások integritásának biztosítása érdekében, és utalt a 2023 decemberében elfogadott, [az inkluzív és rugalmas választási folyamatokról szóló EK-ajánlásra](#) is. Az EB támogatja a választási megfigyelést, megjegyezve, hogy az erősíti a választási folyamatba vetett bizalmat, és arra ösztönöz, hogy minden tagállamban jogszabályi rendelkezéseket vezessenek be mind a nemzetközi, mind a polgári választási megfigyelők számára. A legfontosabb kihívások közé tartozik a dezinformáció, a befogadás, a nemek közötti egyenlőség, a választási átláthatóság és a kiberfenyegetések elleni védelem. Ezeket a kérdéseket [a választások európai együttműködési hálózata](#) vitatja meg, amely megkönnyíti a legjobb gyakorlatok és információk cseréjét a választások védelme érdekében. Fontos új jogszabályok, például a digitális szolgáltatásokról szóló törvény és a mesterséges intelligenciáról szóló törvény szabályozza a politikai hirdetéseket és a mesterséges intelligencia kampányokban való alkalmazását. Az EB képviselője hangsúlyozta, hogy a demokrácia közös erőfeszítés, és az intézmények, a civil társadalom és a polgárok közötti együttműködés kulcsfontosságú a demokratikus folyamatok védelmében.

[A Jacques Delors Intézet](#) képviselője kifejtette, hogy szükség van a választási törvények uniós szintű harmonizálására, mivel az európai választások gyakorlatilag 27 különálló nemzeti választást jelentenek, nem pedig egyetlen európai választást. A választási folyamatokat egységesíteni kell, például közös szavazási napot kell bevezetni, csökkenteni kell a választási korhatárt, és a tagállamokban egységes küszöbértékeket kell megállapítani, hogy egy európai választási rendszer jöjjön létre. A demokrácia védelmére irányuló eddigi erőfeszítések elsősorban a külső fenyegetésekre összpontosítottak, nem pedig a belföldi kihívásokra, például a politikai populizmusra és a szélsőjobboldali mozgalmakra, amelyek egyre ügyesebben használják az AI kampányeszközöket és a közösségi médiát a választók befolyásolására. A nemzeti politikai pártoknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk az európai demokratikus reformok előmozdításáért és támogatásáért, valamint a választások során az átláthatóság és az elszámoltathatóság növeléséért. Átfogó stratégiára van szükség, többek között a demokratikus intézmények ellenálló képességének megerősítésére és a szélsőjobboldali narratívák elleni küzdelemmel kapcsolatos tudatosság növelésére a nyilvános vitákban.

3. Ajánlások és további lépések

A webináriumok során összegyűjtött ismeretek és a 2024-es választások általános értékelése alapján ajánlásokat fogalmaztak meg a jövőbeli választási reformok irányítására a választási integráció, az átláthatóság és az elszámoltathatóság javítása érdekében, miközben a technológia választásokban betöltött szerepével is foglalkoznak. A polgárok és a szervezett civil társadalom megfigyelőként való bevonása a választási folyamatokba elősegíti a felelősségvállalást, a bizalmat és az átláthatóságot, ami összhangban van a demokratikus döntéshozatali eszmékkel. [Az Election-Watch.EU](#) és a [SEEEDS projekt](#) többi [partnere](#) továbbra is kiáll az európai szintű választási reformok mellett az uniós intézmények, az új jogalkotók és az EP illetékes bizottságai előtt.

Emellett elengedhetetlen, hogy a nemzeti kormányok és a nemzeti választási szervek figyelmét felhívjuk arra, hogy az egyre összetettebbé váló választási környezet egyre nagyobb kihívásainak kezelése érdekében reformokra és nagyobb együttműködésre van szükség. A nemzetközi és európai normákkal és kötelezettségvállalásokkal összhangban emberi jogi alapú megközelítésre van szükség a további választási és demokratikus reformokhoz, mivel a választásokba vetett bizalmat nehéz megszerezni és könnyű elveszíteni.

Melléklet¹

TABLE 1: SUFFRAGE RIGHTS

Member State	Voting age	Candidacy age	Voting rights granted to persons with intellectual & psychosocial disabilities & under guardianship	Voting rights restricted for prisoners	Voting rights extended to specified non-EU citizens	Independent candidates	Electoral threshold	Multi-member constituencies
Austria	16	18	yes	partly		lists with others	4 %	
Belgium	16	18	with limitations	partly		lists with others	none	yes (3)
Bulgaria	18	21	no	blanket		individual	none	
Croatia	18	18	yes			lists with others	5 %	
Cyprus	18	21	no		yes	individual	1.8 %	
Czechia	18	21	with limitations			within party lists	5 %	
Denmark	18	18	with limitations			no	none	
Estonia	18	21	no	blanket		individual	none	
Finland	18	18	yes			individual	none	
France	18	18	yes	partly		lists with others	5 %	
Germany	16	18	yes	partly		no	none	
Greece	17	25	yes	partly		no	3 %	
Hungary	18	18	with limitations	blanket		no	5 %	
Ireland	18	21	yes			individual	none	yes (3)
Italy	18	25	yes	partly		no	4 %	yes (5)
Latvia	18	21	yes			within party lists	5 %	
Lithuania	18	21	with limitations			no	5 %	
Luxembourg	18	18	yes	partly *		lists with others	none	
Malta	16	18	with limitations	blanket		individual	none	
Netherlands	18	18	yes	partly	yes	lists with others	none	
Poland	18	21	no	partly		lists with others	5 %	yes (13)
Portugal	18	18	with limitations	partly	yes	lists with others	none	
Romania	18	23	with limitations	partly *		individual	5 %	
Slovakia	18	21	yes			no	5 %	
Slovenia	18	18	yes			lists with others	none	
Spain	18	18	yes	partly		lists with others	none	
Sweden	18	18	yes			no	4 %	

* Voting rights are not automatically reinstated upon serving a sentence.

¹ Az 1-4. táblázatokat lásd: [Election-Watch.EU Final Report Election Assessment Mission 2024 European Parliament Elections](#), 2024. szeptember.

TABLE 2: VOTING

Member State	Compulsory voting	Preferential voting	Out of country voting (postal or embassy)	Postal voting (in-country and abroad)	Advance voting	Mobile ballot box voting	Internet Voting & Electronic Voting	Proxy voting	Ballot paper (only one or one for each party)
Austria		yes	yes	yes	yes	yes			one
Belgium	yes	yes	yes	yes	yes		EV	yes	one
Bulgaria	yes	yes	yes			yes	EV		one
Croatia		yes	yes			yes			one
Cyprus		yes	yes						one
Czechia		yes				yes			each party
Denmark		yes	yes		yes				one
Estonia		yes	yes	yes	yes	yes	IV		one
Finland		yes	yes	yes	yes	yes			one
France		closed list	yes	yes	yes		EV	yes	each party
Germany		closed list	yes	yes					one
Greece	yes	yes	yes	yes					each party
Hungary		closed list	yes	yes		yes			one
Ireland		yes	milit. & dipl. only	yes					one, STV
Italy		yes	yes			yes			one
Latvia		yes	yes	yes	yes	yes			each party
Lithuania		yes	yes	yes	yes	yes			one
Luxembourg	yes	yes	yes	yes					one
Malta		yes			yes				one, STV
Netherlands		yes	yes	yes				yes	one
Poland		yes	yes	yes		yes		limited	one
Portugal		closed list	yes	yes	yes	yes			one
Romania		closed list	yes			yes			one
Slovakia		yes				yes			each party
Slovenia		yes	yes	yes	yes	yes			one
Spain		closed list	yes	yes				limited	each party
Sweden		yes	yes	yes	yes	yes		limited	each party

TABLE 3: PARTY AND CAMPAIGN FINANCE

Member State	Foreign funding permitted	Public funding available	Funding from companies prohibited	Limited anonymous funding permitted	In-kind donations permitted	No campaign spending limit or bans on types of expenditure in place	Online campaign included in campaign finance laws
Austria	limited			yes	limited		
Belgium					limited		no
Bulgaria			yes		unlimited		no
Croatia					limited		
Cyprus	unlimited	no			unlimited		
Czechia	limited				limited		
Denmark	unlimited	no		yes	unlimited	yes	no
Estonia		no	yes		no	yes	
Finland	limited	no			limited	yes	
France					unlimited		
Germany	unlimited			yes	unlimited	yes	no
Greece	limited				limited		no
Hungary		no			limited	yes	no
Ireland				yes	limited		no
Italy		no			unlimited		no
Latvia			yes		limited		
Lithuania			yes		limited	yes	
Luxembourg	unlimited		yes		unlimited	yes	
Malta	limited	no			limited		no
Netherlands				yes	unlimited	yes	no
Poland			yes		limited		
Portugal			yes		limited		
Romania					limited		
Slovakia		no			limited		
Slovenia	limited		yes		limited		
Spain			yes		limited	yes	
Sweden	unlimited			yes	unlimited	yes	no

WOMEN REPRESENTATION

Quota for Women on Candidate Lists (%)	Percentage women MEP elected 2024
	40.00%
50	40.91%
	23.53%
40	41.67%
	0%
	38.10%
	33.33%
	28.57%
	60.00%
50	50.62%
	36.46%
40	28.57%
	47.62%
	42.86%
50	32.89%
	22.22%
	18.18%
50 (incentive)	33.33%
	16.67%
	48.39%
35	28.30%
40	38.10%
equality	18.18%
	46.67%
40	33.33%
40	50.00%
	61.90%

TABLE 4: SEAT ALLOCATION IN THE EUROPEAN PARLIAMENT

Member State	total # of registered voters	Population (end of 2023)	EP mandates 2024	Inhabitants per mandate 2024	2024 deviation from median inhab/seat in %	EP mandates (post-Brexit)	Deviation from media inhab/seat in % (post-Brexit)	Changes in disproportionality (post-Brexit to 2024)
Austria	6,372,204	9,104,772	20	455,239	27%	19	37%	reduced
Belgium	8,537,902	11,742,796	22	533,763	14%	21	26%	reduced
Bulgaria	6,170,472	6,447,710	17	379,277	39%	17	43%	reduced
Croatia	3,524,179	3,850,894	12	320,908	49%	12	52%	reduced
Cyprus	683,432	920,701	6	153,450	75%	6	80%	reduced
Czechia	8,212,628	10,827,529	21	515,597	17%	21	31%	reduced
Denmark	4,301,255	5,932,654	15	395,510	37%	14	44%	reduced
Estonia	980,014	1,365,884	7	195,126	69%	7	75%	reduced
Finland	4,546,589	5,563,970	15	370,931	40%	14	46%	reduced
France	49,462,981	68,172,977	81	841,642	-35%	79	-16%	increased
Germany	61,963,020	84,358,845	96	878,738	-41%	96	-18%	increased
Greece	9,814,685	10,413,982	21	495,904	20%	21	30%	reduced
Hungary	7,803,603	9,599,744	21	457,131	27%	21	36%	reduced
Ireland	3,554,450	5,271,395	14	376,528	40%	13	49%	reduced
Italy	51,214,348	58,997,201	76	776,279	-25%	76	-9%	increased
Latvia	1,541,102	1,883,008	9	209,223	66%	8	66%	same
Lithuania	2,387,327	2,857,279	11	259,753	58%	11	65%	reduced
Luxembourg	319,410	660,809	6	110,135	82%	6	86%	reduced
Malta	370,184	542,051	6	90,342	86%	6	91%	reduced
Netherlands	13,542,363	17,811,291	31	574,558	8%	29	19%	reduced
Poland	29,098,155	36,753,736	53	693,467	-11%	52	0%	increased
Portugal	10,789,781	10,467,366	21	498,446	20%	21	33%	reduced
Romania	18,025,329	19,054,548	33	577,411	7%	33	19%	reduced
Slovakia	4,337,093	5,428,792	15	361,919	42%	14	47%	reduced
Slovenia	1,689,602	2,116,972	9	235,219	62%	8	64%	reduced
Spain	38,050,286	48,085,361	61	788,285	-26%	59	-8%	increased
Sweden	7,942,272	10,521,556	21	501,026	20%	21	35%	reduced